

להו [שרואה אותם] בעל החפץ בעת שהם נוטלין אותו ממנו — ומיאש, והרי זה יאוש מדעת.

אלא כשנטל ממנו גנב, מי קא חזי ליה [וכי בעל החפץ רואה את הגנב] — דמיאש משום כך? והרי הגניבה נעשית בסתר, באין רואים!

אלא, מוכח מכאן, שכיון שכשיודע לו לבסוף — יתייאש, הרי זה נחשב יאוש כבר מעתה, וכדברי רבא! (40)

תרנמה רב פפא: מה ששינוי בכרייתא "גנב", מדובר בלפטים מזוין, דהיינו גנב שנטל ממנו בחוזקה. ואם כן, מעיקרא נתייאש מהדבר.

ותמהינן: אי הכי, גנב השנוי בכרייתא — היינו גולן? שהרי גם גולן נוטל בחזקה! ולמה נשנה גולן פעמיים בכרייתא?!

מה שאין כן זיתים, שאינם ניזוקין על ידי הנפילה (39).

תא שמע: הגנב שנטל מזה [שגנב מאדם אחד] — ונתן את גניבתו לזה [לאדם אחר],

וכן גולן, אדם שגוזל בכח, לאור היום, שנטל מזה — ונתן לזה,

וכן נהר הירדן [והוא הדין בשאר נהרות, אלא שהתנא ששנה ברייתא זו — ליד הירדן היה יושב], שעלה על גדותיו, ועל ידי כך נטל מזה דבר מה — ונתן את הדבר לזה, שהביאו הנהר לאדם אחר —

בכל שלשת המקרים האלו, הדין הוא שמה שנטל — נטל, ומה שנתן — נתן. כלומר, הרי אותו חפץ שייך לאדם שקיבלו לבסוף, שחזקה על הבעלים שנתיאשו.

ועתה, בשלמא כשנטלו ממנו גולן וירדן, מובן שהחפץ של המקבל, משום דקא חזי

מתייאשין, לפי שהם יודעים שהמוצא לא יקחם. מה שאין כן בתאנה, שעם נפילתה נמסת [כך היא הגירסא בתוס'], ושוב אינה דומה לתאנים שבאילן, ולכן הבעלים מתייאשים.

40. הקשה הש"ך [סימן שנ"ג סק"ד], לשיטת הרמב"ם, שפסק ששינוי רשות ואחר כך יאוש — קונה, אם כן, מה הקושיא מכאן על אביי, הרי אפשר לומר שקונה על ידי היאוש שמתיאש הבעלים כשנודעה לו הגנבה!

ותירץ בשער המלך, שמלשון הברייתא "שנטל מזה ונתן לזה", משמע שמיד כשנטל — נתן, ומותר מיד. ואם היה טעם ההיתר משום היאוש שלאחר מכן, היה לו לתנא לשנות "יחזירונו לבעליו. ואם שהה בידו עד שנודע לבעלים — קנה!" אלא על כרחך שקנה מיד

שאבדה לו, ובכי האי לא אמר רבא שיאוש שלא מדעת הוי יאוש. אמנם בגידולי שמואל איתא שאף בכהאי גוונא חשיב יאוש.

ובנחלת דוד תירץ על פי מה שכתבו הראשונים שגם אביי סובר את הטעם של "חזותו מוכיח עליו", שהרי רבי אבהו שקדם הרבה לאביי ורבא אמרו! ועוד, שלא מסתבר שנחלקו אביי ורבא בדבר שהוא במציאות. וכיון שכן, אף אביי צריך לדברי רב פפא שתאנה עם נפילתה נמאסת, ולכן כתב רש"י לשון השוה לשניהם, ידיע דנתרא.

39. כך הוא הפירוש לפי רש"י. אבל בתוס' הביאו לפרש את החילוק בין זיתים לתאנים, שזיתים שנפלו דומים לזיתים שעל העץ, שאינם משתנים על ידי הנפילה, ולכן אין הבעלים